

F O A I E

пептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 15.

Luni, 12. Aprilie.

1843.

РОМЪНИЙ. *)

Вълтърїи romanї аъ domnit odineoarъ дела инсълїле Оркаде пълъ ла Тїрѣ шї Еѣрат; **) днсъ дн кърїнцєл Дачїей е-сте пѣмаї о пагіе, шї анѣме ачеа а Ро-мѣнїлор, каре поате зїче, шї днтрѣ аде-вѣр зїче: „Noї сѣптем Ромѣнї.“ Дар фї-їнд-кѣ їсторїа сѣ паре а тѣчѣ деспре а-чеаста, шї еѣ пѣ пот сѣ тѣ продѣк кѣ їпoteze, спре а дмповора не чїнстїдїї че-тїторї, чї пѣмаї кѣ адевѣрѣрї, спре аї лѣ-тѣрї, реглѣндѣмѣ днтрѣ ачеаста дѣпре ачеле, че аѣ зїс зп Елїн маре: „Antiquis historiis omissis, nostri temporis res exponamus.“ — Strabo. Лїмѣа Ромѣнїлор, де шї її веакѣрї днтреїї аѣ фост аместекаїї кѣ Сармаїї, Гедїї, Хѣнїї, доведѣше тотѣш оріїїнеа еї кѣ се траде дїн чеа маї веке лїмѣвѣ романѣ. Еа пѣзїмаї кѣ самѣпъ кѣ ачеа романѣ тѣлат маї вїне декѣт тоате челелалте а еї сѣрорї: Испанїола, Італїана,

Франгеза, дар не лѣнѣгъ ачеаста кѣрїнде дн сїне тїпѣл чел адевѣрат а лїмѣей ро-мане. — Fui in monte, et carpsi (pro rupi) flores; фѣсѣїѣ ла мѣпте шї рѣпсѣїѣ флорї. Sulfu focum quapropter ferrum fiat calidum; Сѣфлѣ дн фої, пептрѣ-ка фѣрѣл сѣ фїе калдѣ. Cum uno rora verba faciebam; Кѣ зп попѣ ам фѣкѣт ворѣѣ; Cui tu numerasti argentum cum formoso auro? Кѣї тѣ аї пѣмѣрат арїїнтѣл кѣ фѣрѣмосѣл аѣрѣ? Unum зпѣ, duo дої, tria трїї, quatuor па-трѣ; caput капѣ, oculi окїї, facies фаца. Дрепѣачеа Ромѣнїї сѣпнт деїїторїї ачелор Романї, че дмпѣратѣл Траїан шї зрѣмашїї лѣї дела 106 пѣпъ ла 274 дѣпъ D. Хс. іаѣ колонїзат (ашезат) дн пѣмѣнтѣл Да-чїей. Дечї дпайнте де сѣвѣїзгареа Дачїей де кѣтрѣ Романї, пѣ се поате доведї а-флареа Ромѣнїлор аколо, фїїндѣѣ дпайн-теа ачестей епохе їсторїа кѣпоаѣе аколо пѣмаї Гедїї, Сармаїї шї Гречї венїдї пеп-трѣ негод дн Дачїа, афарѣ де арїїстїї шї меїцерїї, не карїї пѣїїп дпайнтеа ачестей сѣвѣїзгѣрї дмпѣратѣл roman Domitian іаѣ трїмїс лѣї Дечебал, країѣл Дачїей. Шї тѣкаркѣ четїм кѣвїнтеле: Ex quo Romani in regni societatem et in civitatem Italos vocare, decretum est, et Gallis Cisalpinis et Venetis idem honoris impertire, univer.

*) Ачест арїїкол есте дн окїї поїдрїї кѣ атѣт маї їнтересѣторїѣ, кѣ кѣт ел пѣаї епїт дїн кондеїл зпѣї Ромѣн, чї дїн а зпѣї Цѣрман, маї днтѣїѣ дн Blätter für Geist etc., де зп-де сѣаї традѣе шї дн Алїана ромѣнеаскѣ.

Ped.

**) Дела Ансїа пѣпъ дн мїезѣл Асїей.

sosque Italos Romanos vocare. Permultas insuper colonias partim prioribus annis, partim posterioribus, emittere; — Strabo 5. Тотъш пѣ пътем зиче, къ о парте а ачелор колоніи ар фѣ венит дн Дачіа, каре днаинте де Страво шѣ дн епоха лѣ днкъ пѣ ера романъ, къ тоате ачесте лимба ромънілор сѣпъ дн зрекѣле поастре, шѣ пої ведем, къ еа пі днфѣдошазъ деплнѣ шѣ сѣзѣрѣ донадъ деспре а еї орднѣнѣ романъ. Съ адѣоцім кѣтрѣ ачесте лѣкрѣрѣле нескѣмѣвѣтоаре, класиче, каре пічѣ ла о паціе а пѣмѣнтѣлѣ пѣ сѣпѣ сѣпѣсе скѣмѣврѣї сѣаѣ пеіреї, данѣзѣл, кѣпѣтареа шѣ кѣпѣл вісѣзѣрѣї, апої прѣсте лимба поастрѣ ромънеаскѣ стрѣлѣченѣ чеа маї фрѣмоасѣ коронѣ. Жѣнѣї ромънѣ днчен данѣзѣл фрѣрѣ фете кѣ зп тоїаг дн шѣнѣї, днзрѣцѣїзрѣл кѣрѣїа кѣпѣтѣнд се днвѣртѣск. Тот ачеа депрѣндере ведем пої дн Італіа, орѣ знде vom прѣвѣ, шѣ воїоаса тінерѣме діо Фрѣаѣл днзрѣенѣ адеврѣл маї прѣсѣ де арѣтѣрѣле поастре. Не лѣжѣгъ данѣзѣ шѣ кѣпѣтѣчеле ромъне сѣпѣт меланколѣче шѣ трѣсте атѣт дн текст прѣкѣт шѣ дн мелодіе (Zelus (дела Сарт. Халіе) імпѣ де днтрѣстаре). Ромънілор лі плакѣ зѣ гате де попѣшої шѣ Італіенѣї deasemine ѣвѣск ачесте.

Zioa пѣ мѣар адѣнѣде, дакѣ аш вої се дншѣр тоате ачеле фавѣле, каре се пронѣн де темѣїз пѣнтрѣ пѣтмеле де Валах. Нѣрѣнѣїї, карѣї аѣ вотежат стрѣлѣне воїнѣї лор, се дее самѣ пѣнтрѣ ачѣаста. Скопѣл мѣѣ есте а ворѣї пѣнтрѣ паціе, прѣкѣт есте ачеа Ромънѣ, шѣ аї скоате фрѣнтатеа, де каре есте вреднѣкѣ, днаинтеа Еуропѣї днтрѣцѣї. Трѣїзѣчѣї мѣї де Романѣї аѣ дншѣрѣцѣїт пѣтмаї дншѣрѣ-

тѣл роман Траїан дн тоате пѣрѣцѣле Дачіеї (Faschinus 17). Днтрѣ ачѣдѣїа пѣ сѣпѣт кѣпрѣншѣї ачѣї пѣнѣмѣтрацѣї романѣї, не карѣї іаѣ днсемнат Езтроніе (дн Adria). Деспре дншѣрѣтѣл Adrian сѣпѣне історіа, къ ел аѣ пѣстрѣт Дачіа пѣтмаї пѣнтрѣ а пѣ жѣртѣї не Романѣї ашезацѣї аколо. Ашѣ дар пѣтем сѣ не фачем о днкѣпѣїре, къ цара діснопорѣтѣл прѣн днвѣнѣдереа че аѣ сѣзѣрѣт Дечевал ла Сартмѣсагѣтѣса, аѣ трѣвѣїт днп поѣ а се колоніза. Монѣментеле романе лѣдѣск деспре ачѣст адеврѣр чеа маї кѣратѣл лѣмѣнѣ.

Publio Furio Saturnino Legato Augustali, Propositoque Consulari Coloniae Dacicae Sarmaticae Item Primo Praef. Provinciae. Praetori, Curatori Viae Latinae Leg. Leg. X Fretersis. Leg. Aug. Pr. Pr. Pro Vinciae Dac; Col. Ulp. Traj. Sarmitz. Dargo Lomatum; Ulpianarum, Trajanarum, Sarmaticarum. (Lazius.)

Сѣпѣт дншѣрѣтѣл роман Комодѣс, с'аѣ аконопѣрѣт Дачіа кѣ рѣсвоїѣ. Сенѣтѣл роман, сѣфлетѣл репѣвлѣчѣї, аѣ кѣпоскѣт прѣа віне, къ прѣкѣт Парѣїї дела сѣд-ост, аша шѣ Сартмацѣї шѣ Гѣцѣї дела норд-ост, ар фѣ прѣмѣждѣїошѣї пѣнтрѣ статѣл роман. Де ачѣеа пѣрѣзрѣа сѣ фѣчеа черкѣрѣї а днзрѣрѣ Дачіа кѣ Романѣї прѣн колонізацѣїе. Дншѣрѣтѣл Каракала воїнд се дндемне кѣтрѣ прѣїнѣцѣ не Дачіенѣї, карѣї сѣпѣт domnica дншѣрѣтѣлѣї роман Комодѣс се револтасѣрѣ дншѣрѣнѣ кѣ днвѣчѣїацѣї Гѣцѣї шѣ Сартмацѣї, аѣ хѣрѣзѣїт ачѣстѣї цѣрѣї дрѣтѣл роман четѣвѣїенѣск. Ачѣшѣї Романѣї аѣ рѣтмас аїче не клѣнтѣїї, кѣпѣт аѣ дѣс дншѣрѣтѣл [Аврѣліан лѣгѣїонале романе шѣ провинѣїалѣїї днп Дачіа ла Mezia (Бѣлгаріа шѣ Сѣрѣвѣїа.)

„Aurelianus Daciam sublato Exercitu et Provincialibus reliquit, — abductosque ex ea populos in Mæsiam collocavit, appellavitque suam Daciam, quæ nunc duas Mæsiâs dividit.“ (Flav. V. in Dio Aug.). Къвителе „abductos populos“ фъръ а жъгнѣ ежт де пѣциа текстъл, аъ кърат релацие къ „Exercitu et Provincialibus,“ деспре каре ворвеще текстъл, iar маї департе ниѣ декът; аша есте, негрешит къ пѣ маї департе — деспре челелалте фамилии романе, че спорисеръ фоарте шълтла вѣмърши се климатичесеръ дн Дачиа дн кърс де маї мълт декът зп веак ши џѣмътате. Ачеастъ зичере есте фоарте днспънътоаре ши тризмфеазъ кеар пѣмаї не темейл, къ астъзи ниѣ дн Сербиа, ниѣ дн България пѣ се азд ниѣ се вѣд Романѣ. Аиче днсъ (дн Дачиа) дн ведем претътиндене ка prin минъне днспръщидѣ, кеар ка стелеле не черѣ, ши дн кѣпринсъл тот ачелор марџинѣ а Дачиеї, песте каре аъ domnit одинеоаре днспъратъл Траиан, ши аиче азѣм не фиешикареле къ дрептъл ворвѣнд деспре сине: „Еъ сълнт Ромън.“

Аша прекът Ромъниї дн епоха кънд днспъратъл Аврелиан, аъ дачизат днвелеле Месїи, аъ рѣтас статорниѣ дн каселе ши къмпърїле лор, деасемене пѣ с'аъ мишкат дн лок, атънѣ кънд Хъниї днфрїкопаци, с'аъ рѣвѣрсат аспра църеї лор; семп ведерат де вѣртъте романъ! „Adventu quippe Hunnorum plures populi terrore territi fuga sibi consulere, solis Valachis sponte remanentibus.“ (Schwardtner Chron. Hung.). Еп съ азѣм идея днвѣдателѣ Шилер сеаъ маї вине зикънд:

към ел се декъзреазъ дн фаворѣл пропъперей меле? „Къ Аврелиан ар фї стръмътат песте дъзъреа не тоџї лъкѣторїи Дачиеї, прекът скрїе Енгал (Исторїа Българияї) есте маї мълт декът неасъмънат.“ Декът де вом арѣнка о къзътъръ дн Трачїа, знде вом гѣсї къџѣва Къцовлахї, карїи спърїедѣ де четеле лѣи Атила, аъ пъръсїт Дачиа ши аъ трекът песте дъзъреа фъръ повѣдѣитор, спре аш къзта о повъ лъкѣнѣ, ши пѣмеле де Къцовлахѣ вра съ зикъ ачеаста: „Къџѣ“ сарт, къне фъръ стпнл, де знде спре ватџиокъръ с'аъ пѣмїт Къцовлахї. Комбинаџиа поастръ се днтъреще къ ачестїа пот фї Къцовлахїї; деспре карїи Леонїкъс 1—2 скрїе. „Pindum montem Vlachi incolunt, quibus eadem cum Dacis est lingua, nec quicquam a Dacis, qui Istrum incolunt, distare cognoscuntur.“

Страво, каре прекът есте џїст, аъ дескрїе къ деамълзнтъл тоатъ лъмеа дивїлизатъ не атънче, пѣ фаче ниѣ чеа маї мїкъ днсемпаре деспре ачеастъ наџїе, кънд Дачїи маї алес аъ окъпат лъзареа са аминте. Географї маї пої, декът арътатъл Елїн, деасемине пѣ зик нїмїк деспре обїектъл дотрас дела Леонїк. Ши дакъ ачешї Влахи днсемпаци де Леонїк, ар фї деосевїдї де аї пощрїи Къцовлахї, апої iarъш рѣмълнем къ атъта маї вѣртос вѣрѣиторї.

Влахї (Ромъниї); ачест пъме пѣ есте дн тимпърїле повъ. Декънд ера *Latium* ши *Latii* къпоскъџї Славїлор, ачїи днтъї се пъмеа де кътръ ачешї дн зртъ *Vlaska-Vlassi*, ка кънд ар фї воїт се зикъ *Lassi*, ла каре аъ адъоџїт дъспре обїчеїе зп V, прекът ши Полониї, карїи дн лок

de Ñнгрї zik Венгрї. „*Latini, ex quo Illyris cogniti sunt, ab antiquissima inde ætate Vlassi compellabantur, tanquam Lassi dicas, V consona Illyris familiari præfixa, uti et compellantur hodie.* (Kantansich de Istro). Съ нъ зїтъм аиче, къ сїнгларьл *Vlach* есте адевърат *Vlah*, децї плъралъл *Vlachi-Vlahi-Vlassi-Valachi*, Ва-лахї, ла Германї сьнъ identik Велш, пост-пїнд дъпъ Л. А. Магїарьлї і плаче а нъ-мї Олас пе Италиенї шї Ола пе Ромънї. Асемїне тревъе съ лпсъмнезї, къ лнтре Славїї лъкъиторї лнтре Италия шї Дачїа, Валахїї, спре деосевїре де Италиенї лъкъи-торї ла вест, се пъмеск *Karavlassi*, Ва-лахї негрї, іар нъ алтмїнтреле, шї ачеаста нестмїнтїг де пе гънїакъл негръ, че иі по-аргъ. Лп асемїне кїп нъ с'аъ іскат нїмїк парадокс, Еродот пъмеа пе лъкъиторїї дъ-реї Москвей, Меланхленї, Негрї, негръ-лпвръкадї; впе орїіарьш Антропофацї, адекъ тѣпкъторї де оаменї, де шї ачеаста нъ ера адевърат, къчї Гречїї фъчеа кълъ-торїї аколо фъръ а фї сьпърацї кѣт де пѣдїп, ва лпкъ лп апропїере де Kazan се афла лп флоаре о компанїе гречеаскъ де негоц. Романїї пъмеа пе Картагїнезї тѣп-къторї де замъ; Хїнезїї пъмеск пе вп Европѣ ка п рошъ; Індїенїї дїн Амерїка пъмеск пе мїсіонарїї крещїнї негръ-кол-дъпацї; Ізліе Цезар пъмеа цара де лѣп-гъ рївл По: *Gallia Togata*; лп Ба-варїа нъ есте зїтат пъмеле, каре лп ръ-своїл де сѣкчесїе с'аъ фъкѣт лпфрїкошат: Блестемат Кроат.

Лъхндъсъ лп въгаре де самъ челе пъпъ акѣм зїсе, пот съ тъ тѣгълеск къ пъдеждеа, къ респектавілїї меї четїторї, нїчї одїнеоаръ нъ се вор лпгъїма де челе

че зїче Енеас Сїлвїѣс (*Europ. 2*). „*Colonia Romana eo deducta, Duce quodam Flacco, a quo Flavia, aliis Flacciana, nuncupata; exin longo temporis tractu, corrupto ut fit vocabulo, Vlachia dicta, et pro Flaccis Vlachi appellati.*“ Еъ ам темейс а крѣде, къ Енеас Сїлвїѣс аъ кълес ачеастъ арътаре дїн Елегїа а поа а лї Овідїѣс, картеа а патра де *Ponto*, впе де зїче:

„*Præfuit his Græcine locis modo Flaccus, et illo Ripa ferax Istri sub Duce tuta fuit.*“

„Флакѣс стѣтѣ прѣсте ачесте локърї, шї сѣъ ачел дѣкъ рїпа фїороасъ а Істрьлї (дънъреї) фѣ сїгърѣ.“

Рог пе четїторїї меї, съ вїневоїаскъ а лпсемпа, къ ачеа колонїе, пе каре аъ комѣндвїто Флакѣс, п'аъ авѣт лъкъїндъ пе малъл стѣпг ал дънъреї, фїндкъ лп епо-ха лї Овідїѣс, Романїї лпкъ нъ домнеа прѣсте малъл стѣпг ал ачестѣї рїѣ! Еъ лпсвшї тъ лптемеезѣ пе пъмїта зїчере а дїсцератълї роман, че врмеазъ лндатъ ачееа:

„*Hic tenuit Masas Gentes in pace fidei, Hic arcu fisos terruit ense Getas.*“

„Аїчї пре Гїнтеле Меzїче аъ цїнѣт лп па-че статорнїкъ,
Аїчї къ аркъ шї къ сабіа пе Гедї аъ спъї-тѣпѣтат.“

Аша дар колонїа лї Флакѣс, десїрѣ кареа воръеце Енеас Сїлвїѣс, се афла лп Mezia де жос пе малъл дрепт а дъ-пъреї. Шї тотъш Славїї Mezi нїчї одатъ нъ пъмеа пе ачеастъ колонїе алтмїнтреле, декѣт къ пъмеле орїцінал шї адевърат *Vlachi*, шї ачеаста лпкъ одатъ дела івї-

реа еї, каре Енеас Сїлвіус нѣ поате деслега, шї с'аѣ рѣтъчїт фѣръ съ воїаскъ. Ноѣъ, каре нѣ кетѣм дѣтрѣ ажѣторїѣ не Ерклес ла о пїшкѣтѣръ де пѣрїче, чї черчетѣм історїа кѣ непѣртіпїре, нѣ нї съ дѣфѣдопѣазъ ачеастѣ Флацианѣ алѣфелїѣ, декѣт ка кѣнд ар ста чїнева дѣпїнтеа ка дрѣлѣі Amazoanelor гѣндїнд, чїне аѣ zїdїт Смірна, patria лѣї Omīr, шї апої deodатѣ ар ростї: Tezeѣ аѣ zїdїт Смірна; фѣръ съ шїе, кѣ ера Сarmatine сеаѣ Amazona, каре аѣ zїdїт Смірна. Кеар нѣмеле сarmatik Смірна дѣсемнеазъ; лїнїцїта, полїте de лїнїце, лок de десѣръкаре непѣтрѣ пѣлїторїї не mare. Deasemїне кѣ ачеаста есте *Tranquillo Molo* дела Венецїа. Съ аплїкѣм ачеаста дѣпре прїнцїпїа *Suum Cuique*, шї асѣпра попорѣлѣї ромѣн, непѣтрѣ-кѣ монѣментеле нї даѣ аїче чеа маї вѣпѣ dovadѣ. Ромѣнѣл дѣкѣ шї асѣзї нѣмѣнѣе полїтїле романе *Sabesium* (Mühlenbad) *Sebes*; — *Mercurium* (Reußmarkt) *Miercuri*; — *Orestes* (Szászváros) *Orestie*; — *Portus* (Morosfőporto) *Portus*; — колонїа романѣ *Zernensis I. Zernyest*; — романа Дачїа Да к; — *Falcaria Falcaria*; — ром. *Livadia Livadia*; — ром. *Romulia Romulı*; — ром. *Petroissa Petrosan*; — ром. *Præsaga Præsaka*; — ром. *Vultur Vultur*; — шї *Clus* (Klausenburg) кѣпоскѣт дѣкѣ дѣ эпоха лѣї Еродот: *Mons Claudius*. — Ром. колонїе III *Napoca* сеаѣ *Napocensis Poka*; — ром. *Petrilla Petrilla*; — *Amia* (Эмьед) *Ajud* ш. а. м. Не лѣнѣгѣ ачесте *Pruth*, *Suczava*, *Moldava*, *Sama*, *Strel*, *Maris*, сѣнт петѣгѣ дѣїт рїѣрї сarmatikе, шї адеѣвѣратѣл лор нѣме с'аѣ пѣстрат пѣпѣ дѣ тїмпѣрїле

поастрѣ нѣмаї прїп Ромѣнї. Нѣ, пої нѣ пѣтем нїчї декѣм а тѣгѣдїї, — арѣтателе полїтїї романе с'аѣ дѣвечнїчїт дѣ сѣнтл деѣїторїлор романї — а Ромѣнїлор; еле сѣнт сфїндїцїї репрезентандї а адеѣвѣрадїлор Ромѣлїзї; сѣнт монѣменте ворѣїтоаре, че с'аѣ пѣстрат дела пѣрїнте ла фїѣ, дїп веак дѣ веак пѣпѣ дѣ zїoa de асѣзї.

(Ва зрѣта.)

Фрѣгментѣ дїп кѣрѣїле прївѣцїреї а лѣї **Mickievicz**.

Адесеорї вѣ спѣн воаѣ, кѣткѣ сѣнтѣцї дѣтре попоаре чївїлїсате, шї кѣ не вої дѣшїѣвѣ дѣтре еле вѣ чївїлїзациї; се шїцї дѣсе, кѣткѣ ачеїа, карїї грѣїеск воаѣ деспре чївїлїзациѣ, дѣсѣшї еї нѣ шїѣ че ворѣеск.

Кѣвѣнтѣл: чївїлїзациѣ дѣсемнеазъ чїетѣценїе, дела кѣвѣнтѣл: *Civis*, чїетѣцѣан. Шї чїетѣцѣан се нѣмеа отѣл, каре се жерѣеа не сїне непѣтрѣ патрїе, прекѣм Шчевола, Кѣрѣїе шї Децїе, шї о асемїнеа жѣрѣїре се нѣмеа чїетѣценїсм. Ачеаста ера вїртѣте чїетѣцѣанѣ, нѣ дѣтокѣта дѣплїнѣ ка вїртѣтеа чеа крѣцїнеаскъ — кареа нѣзѣмаї непѣтрѣ патрїе, дар шї непѣтрѣ тоцї оаменїї порѣнчѣде а пѣне жерѣѣ — дѣсе тотѣшї еа а фост вїртѣте.

Маї тѣрзїѣ дѣ нѣгѣнеаска а лїмѣлор аместекарѣ вежмїнтеле челеа алесе de-modѣ, кѣлїна гѣстѣоасѣ, оспѣтѣрїїле тїгнїчїоасе, влїдїле ларцї шї театрѣрїле фрѣтоасе се нѣмїрѣ чївїлїзациѣ.

Дарѣ нѣзѣмаї крѣцїнтѣл, чї шї пѣгѣ-

пъл roman de с'ар скъла дін мортъят ши ар ведеа не ачеѝа оаменѝ, карѝ се пѣтеск чѝвѝлѝзациѝ, кѝ тѣнѝе с'ар скѣтѣра ши ар дп-треба: че дѝрепт аѣ ачеѝѝ оаменѝ а пѣрта пѣтмеле, че вѝне дела кѣвѣнтѣл: *Civis* (четѣ ъдеан).

Нѣ въ мѝраѝѝ дарѣ аша таре де по-поареле ачелеа, каре дп тѝгнеалѣ се дп-грашѣ не сѝне, саѣ каре с' лѣкрѣтоаре ши стрѝнгѣтоаре.

Пентрѣ-кѣ дакѣ попорѣл ачела, каре трѣѝеѝе дп чеа маѝ таре тѝгнеалѣ, ши тѣпкѣ ши веа вѝне, е чел маѝ вреднѝк де чѝпсте, аша ши дптре воѝ ши дпшѝвѣ не ачеѝа оаменѝ сѣѝ чѝпстѝдѝ, карѝ с' маѝ дп-грѣшаѝѝ ши карѝ трѣѝеск дп чеа маѝ таре тѝгнеалѣ. Іатѣ кѣ ши вѝетѣдѝме ачеастѣ дпсѣшѝре о аѣ, ѝарѣ оаменѝлор атѣта нѣ ле есте дестѣл.

Шѝ дакѣ попоареле челеа маѝ лѣкрѣ-тоаре сѣпт челеа маѝ деплѝнѝте, аша ѣвр-нѝчеле дп а лор стрѣданѝе стаѣ не треанта чеа маѝ де асѣпра, дпсе оаменѝлор атѣта нѣ ле есте дестѣл.

Шѝ дакѣ попоарѣле челеа маѝ стрѝ-нгѣтоаре сѣпт челеа маѝ деплѝнѝте, каре с' маѝ стрѝнгѣтоаре декѣт алѣвѝнеле? дпсе отѣлѣѝ атѣта нѣѝ е дестѣл.

Кѣчѝ чѝвѝлѝзациѝ, че отѣлѣѝ се кѣвѝне, крѣѝѝнеаскѣ тревѣѝе сѣ ѣѝе.

Ѣн оарекаре от четѣ ъдеан авеа маѝ тѣлѝѝ ѣѝѝ, ши дѝ крѣѝѝеа не дѣпшѝѝ дп ѣрѝка лѣѝ *Demnezeș* ши дп вѝртѣте ла каса са, ши не чеѝ маѝ де врѣстѣ, дѣпѣче аѣ крескѣт, ѝаѣ трѝмѝс ла академѝе.

Астѣелѝѣ чеѝ маѝ де врѣстѣ ера дп вѣртѣте депрѝншѝ ши стрѣдалнѝчѝ, ши дп-вѣѣа вѝне ши дпшѝ довѣндѝрѣ чѝпсте дп-

паѝптеа тѣтѣрора, ши ле мерѣеа вѝне, ши тарѝ дппаѝпѣтрѝ ѣѣкѣрѣ дп шѝѝѝде.

Шѝ вѣзѣнд еѝ, кѣтѣк ле мерѣе вѝне, кѣ дпалте спрѝнчѣне пѣшѝреа ши зѝчеа: не поѝ не чѝпстеск оаменѝѝ, ши нѣ дпзѣдар, пентрѣ-кѣ сѣптѣм маѝ дпѣделѣпѝѝ декѣт ал-ѝѝѝ, ши поаѣ маѝ вѝне тревѣѝе ане сѣтѣра, ане дпѣѣрѣка ши а трѣѝ кѣ лѣтеа.

Дарѣ ѣѝѝндкѣ татѣл лор нѣ ле трѝмѝтѣ ванѝ дестѣѝѝ, пентрѣ-кѣ ле да нѣмаѝ кѣ ѝконо-мѝе, ши нѝчѝ декѣт несте тѣсѣрѣ, аѣ дпче-тат а се маѝ дптоарче ла алор пѣрѝпте ши се деспѣрѣѝѝрѣ де дѣпсѣл, ши дпченѣрѣ еѝ дпсѣшѝ ашѝ кѣѝѝѝга ванѝ, маѝ дптѣѝ не кале дѝреанѣтѣ, ши дѣпѣ ачѣеа дппрѣтѣтарѣ даторѝѝ не мошѝле сале; аѣ ши аѣлат не зп кѣтѣтарѝѣ, каре ѣѣрѣ нѝчѝ о тѣсѣрѣ ле да лор ѝппрѣтѣт, превѣзѣнд алор стрѝкарѣ. Дѣпѣ ачѣеа се сѣпѣрарѣ ши ши аѣ пропѣс а се дпгрѣша не сѝне дп веѝѝе ши дп пе-дпѣрѣнаре ши аша грѣѝрѣ еѝ дптре сѝне: ал пострѝ пѣрѝпте не апѣра не поѝ де ѣр-тѣрѝле челеа рѣле а веѝѝѝе ши а пе'ѣрѣпѣ. рѣѝ, дпсе акѣт аатѣрпѣт дела а поастрѣ мѝнте; се черкѣт аѣ нѣ не вом нѣтеа тѣп-гѣѝа кѣ дптревѣѝѝндареа веѣтѣрѣѝ ши а во-лѣнтѣѝѝѝ, дптрѣ тѣсѣрѣ, прекѣт се кѣвѝне зпѝѝ от дпѣделѣпт.

дпсе несте нѣѝѝп тѣтп еѝ перѣѣрѣ кѣтпѣтѣл, ши се ѣѣкѣрѣ веѝѝѝѝ ши дестер-даѝѝ де ѣрѣпте, ши, ка се кѣѝѝѝѝе ванѝ, дп-кѣ ши дпшѣлѣторѝ. дпсе пѣѝнд кѣтѣта-рѝѝл жѣдекатѣ не еѝ ши лѣѣндѣле мошѝеа, нѣ леаѣ дат маѝ тѣлѣт дппрѣтѣт.

Шѝ аша аѣ кѣзѣт еѝ дп тѝкѣлошѝе, ши прѝчѣпѣнд татѣл лор ачѣаста, с'а лѣпѣдат де еѝ, ши ѣѣсерѣ даѝѝ ровѝ кѣтѣтарѝѝлѣѝ, ши кѣнд лѣкѣра леаѣ венѝт аѝпѝте доженеле пѣрѝптелѣѝ, ши кѣѣетарѣ дптрѣ ѝѝѝѝѝе сал

Патъвъ, кѣ нѣ л'ам аскълат! ей дп-
сѣ ера сѣтедї шї нѣ аѣ врѣт а чере ертъ-
чїзне дела дѣпсѣл, каре дї жѣлеа не еї.
Шї ачеїа, карїї дпайнтеа лѣтеї нѣ се рѣ-
шїна, се рѣшїна дпайнтеа фѣкѣторїлор де
реле, карїї лѣкра дїппревлѣ кѣ еї дп пѣшѣ-
рїе, шї се темеа де ачеїї оаменї фѣрѣ ле-
це, кѣткѣ вор зїче деспре дѣпшїї, кѣткѣ
сѣнт славі ла інімѣ шї плѣнг шї черѣ ертъ-
чїзне дела пѣрїптеле сѣѣ. — Шї дп стареа
ачеаста аѣ шї мѣрїт. —

Шї вечїнїї, карїї аѣ вѣзѣт ачеаста, асе-
тїнеа грѣрѣ: іатѣ, ачеїї тїперї аѣ фост
кѣ вїртѣте пѣпѣ че ера акасѣ, шї дѣпѣче
се фѣкѣрѣ дпвѣцадї, с'аѣ стрїкат. Аша
дарѣ дпвѣцѣтѣра е прїмеждїоасѣ; сѣ не
лѣсѣм дарѣ прѣчїї дп пещїїпцѣ.

Дпсѣ пѣрїптеле фїлор а фост дпце-
лент нѣ с'а сѣрїат шї токма дїа потрївѣ
аѣ трїмїс шї не чеї маї мїчї фїї аї сѣї ла
академіе, шї ле комѣндѣ а ее пѣзї прїп
пїлда фрацїлор сѣї.

Шї аша чеї маї тїперї пїчї одатѣ зїта,
рѣ дпвѣцѣтѣрїле пѣрїптелѣї, шї токма асе-
тїнеа дпайнтѣрї фѣкѣрѣ дптрѣ шїїпде ка
фрацїї лор, шї аѣ фост тотдеазна вѣпї, шї
ее чїпстеа шї арѣтарѣ вечїнїлор, кѣткѣ
дпвѣцѣтѣра е вѣпѣ, дпсѣ тревѣїе
а'л аскѣлта не пѣрїптеле.

Пѣрїптеле а фост весерїка крещїнеа-
скѣ, шї чеї дої фїї маї де врѣстѣ неѣче по-
поаре некредїнчоасе, іарѣ ванїї, шї стареа
чеа вѣпѣ, вестеа лѣтеаскѣ шї кѣтѣтарїѣл
аѣ фост дїаволѣл, шї фїїї чеї маї тїперї аѣ
фост попоареле кредїнчїоасе.

Josef Mány.

ДІГАНЪЛ ВЪНДЕТ.

. . . . in servitute expetunt multa
iniqua. — Plaut.

I.

Ваї! іерї авеам соїїе, авеам шї татѣ, мѣмѣ,
Авеам зп копїлаш:

Вїаца'мї пѣреа лесне; ровїа'мї пѣреа глѣмѣ.
Прївїнд ал теѣ сѣлаш!

Кѣнд трїцїї не 'нторчеам сеара дїп мѣпка чеа
дп сїлѣ,

Дп каре пѣ осжндеам,

Шї дам о роата ветрїї, не прївеам кѣ мїлѣ,
Дар тот не мѣпгѣеам.

Мѣкар лѣ дела лѣкрѣ венеам овосїдїї фоарте,
Де фоаме пї вѣтѣї;

Мѣкар к' адесеа оарѣ рѣгам а поастрѣ шоарте.
Ка сѣ скѣпѣм де рѣї.

Кѣнд есте 'н тр'аї сѣї омѣл, дпшї афл мѣпгѣереа,
Мѣкар кѣт де мѣпгїт;

Дар кѣнд е стреїн омѣл, атѣнчї е греа дѣререа,
Шї фокѣл дпдоїт.

II.

О оаменї фѣрѣ леце, — стѣпжїї фѣрѣ 'ндѣраре,
Кѣ інімѣ де фїер!

Кѣнд стѣлїеїї знеї мѣме сїпгѣрѣл фїз че аре,
Гѣндїдїї атѣнчї ла чер?

Гѣндїдїї вої ла дѣререа че чеарк' ачеа сѣракѣ?
Л' ачеле речї сѣдорї,

Дп каре деспѣдеждеа лаврѣтїле дї сеагѣ?
Ла ачеле фїорї,

Че сѣ деѣеапѣтѣ 'н трѣпса кѣнд дпшї адѣчѣ амїпте,
Кѣ пѣмаї аре фїїѣ,

Кѣ нѣ о сѣ'а маї вазѣ! — дї пїере дїп пайнте.
Дп іа мозртеа де вїѣ!

О! кѣнд не дадї вогезѣл, зїчеїї кѣ сѣптем рѣде,
Зїчеїї кѣ сѣптем фрацїї!

Нѣ вѣ темедїї де Домнѣл! нѣ шїдїї кѣ ел в' азда
Гѣндїдїї кѣ'л дпшїеладїї?

Кънд въ жъкаці кз оамені дитокмаї ка кз віта,
 Че зик! — ва тълт маї греѣ!
 Къчї вої кътаці да віте, сѣнт тълт маї дпгрїжіте;
 Іар пої, тълчїці тереѣ.

Ъл кал дп граждѣл вострѣ че дпгрїжіре п'аре!
 П' зп кал къці ровї п' аці да!
 Цїганѣл ров, сърманѣл, ар фї ел оарѣ дп старе,
 К' зп кал а тълсра!

III.

М' ор фї пълпгжд пърїнциї! de тълт меа 'мі е
 театъ,

К' о фї търїт желїнд! —

Кънд дї дптреавъ фїѣ-меѣ „знде е тата, тамъ?“
 Оф! кѣт лор фї мїнцинд?

Кънд сѣл маї въз одатъ, 'мі ар фї паркъ маї віне
 Пар к' аш пѣтеа съ тор . . .

Дар тѣта лѣї, сърманѣл! о фї пълпгжд de шїна,
 О фї търїнд de дор.

Ачела че не вінде, пз вінде шї гждїреа.

Мъкаркъ с'а токміт,

Пе сѣлетеле поастре; тълкаркъ оменїреа.

Нїмїк а сокотїт.

Шї а рѣс ел d'астеа тоате, шї а рѣс d'орї че дѣрере,
 Пентрѣ зп мїк венїт! . .

Съї фї лѣат лѣї фїї, пърїнциї шї шїере,

Орї кѣт ар фї трыт?

О, кѣт ар фї маї віне, съ фїм ка довітоаче.

Съ пз сїнцинд de лок,

А поастрѣ кїнѣре! Съ пз щїм че не фаче.

Пъ кънд дп кърїї не жок!

IV.

Ч о фї лѣат не мїне! о фї 'п маї възъ старе!

Оф, рапеле тъл дор,

Шї фїерѣле тъл стрѣпце! 'мі е стрѣшт ла дпкїсоаре.

Кѣт аш вої съ тор!

Ведѣава фаца'ції, Доамне, стълпжѣл че тъл вінде?
 Конїї 'ї ор трыї?

Пе пеатѣл лѣї пълкатѣл оаре съ ва дптїнде.

Кънд ел пз ва маї фї?

Оаре 'мі пълстрезї аколо чѣса ч' ачї 'мі лїпседе?

О съ фїѣ рѣсплѣтїт,

Де тълчїле шї кїнѣрїле, каре м' осждѣде.

Ачест пелеѣїт?

Баці тѣ де сеатъ, Доамне, ла астѣ оменїре,

D' аколо d' знде 'ї фї?

Щїаї, че ам а траде кънд дпмї дѣданїї сїнцире;

Шї кѣт ам а трыї?

Кънд дпмї дѣдешї віаца, кънд дпмї дѣдешї соде.

Кънд татъ м' аї фѣкѣт,

Щїаї каре 'мі е соарте? — Къ'с пѣскѣт дп ровїе

Шї к' о съ фїѣ вандѣт?

V.

Аша ворѣа 'птр'о поанте, дпкїс таре 'птр'о касѣ

Цїганѣл кѣтпѣрат.

Прїва ѣетънд ла лѣпъ, дар, пз пѣтеа съ еасѣ.

Къчї стрѣпс ера легат.

Адоѣ-зі, стълпжѣл, маї къ съ дптрїстасе.

Афлжд к' а пѣгѣвїт,

Патрѣспрезече галенї: агѣта кѣтпѣрасе.

Цїганѣл ч' а търїт.

1841. Маїѣ 10. Бѣкѣрещї.

Чесар Болїан.

Бїблїографїе ромънеасѣ.

Ла „Інстїтѣтѣл Албїнеї“ с'аѣ пѣвлїкат
 трѣторїѣл:

ТАБЛОѢЛ ХРОНОЛОГїК,

в історїеї веки шї поавъ а Молдовеї, дѣпре
 апѣскрїселе патрїеї шї челе стрїеїне, орѣл-
 дѣїт de Г. Асабї. Партеа I.